NORAKSTS
Lieta Nr.A420509910
AA43-1176-11/4

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2011.gada 25.maijā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja L.Slica,
tiesneses Dz.Amerika un L.Vīnkalna,

piedaloties pieteicējas SIA „ANT" pārstāvim *O.Z.* un atbildētājas Rīgas pilsētas pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Rīgas pilsētas domes pārstāvim *P.P.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz SIA „ANT" pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Rīgas pilsētas domei izdot labvēlīgu administratīvo aktu, sakarā ar Rīgas pilsētas domes apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 8.oktobra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2006.gada 28.augustā Rīgas pilsētas pašvaldībā saņemts SIA „ANT" privatizācijas ierosinājums par SIA „ANT" privātās izglītības iestādes vajadzībām iznomāto pašvaldības īpašumu – zemesgabalu ar apbūvi */adrese/* (kadastra Nr.*/kadastra numurs/*) (turpmāk arī – Objekts).

Ar Rīgas domes 2009.gada 17.novembra lēmumu Nr.562 (prot.Nr.16, 27.§) (turpmāk – Lēmums) atteikts nodot privatizācijai Rīgas domes 2009.gada 26.maija lēmumā Nr.5280 (prot.Nr.129,60.§) (turpmāk – Lēmums Nr.5280) uzskaitītos valsts pārvaldes funkciju veikšanai izglītības, jaunatnes un sporta nozarē nepieciešamos pašvaldības īpašumus un tai skaitā noraidīts arī SIA „ANT" privatizācijas ierosinājums.

[2] 2009.gada 28.decembrī Administratīvajā rajona tiesā saņemts SIA „ANT" (turpmāk – pieteicēja) pieteikums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru tiktu nodots privatizācijai Objekts. Pieteikumā norādīts turpmāk minētais.

[2.1] Rīgas dome bez tiesiska pamata atteica nodot privatizācijai Objektu.

[2.2] Nomas attiecību pastāvēšanas faktam un to termiņam ir būtiska nozīme, izvērtējot Objekta, par kuru ir iesniegts privatizācijas ierosinājums, nepieciešamību valsts pārvaldes funkciju veikšanai. To apstiprina arī Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta (turpmāk – Senāts) 2009.gada 11.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-210/2009 12.punktā minētais.

[2.3] Pastāv kritēriji, kas skaidri norāda, ka Objekts nevar tikt izmantots pašvaldības funkciju veikšanai izglītības, jaunatnes un sporta nozarē, tādējādi Objekts būtu nododams privatizācijai.

[3] Ar Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 8.oktobra spriedumu pieteikums apmierināts. Spriedums pamatots ar šādiem argumentiem.

[3.1] Lēmums pamatots ar Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas likuma (turpmāk – Privatizācijas pabeigšanas likums) 6.panta trešo un sesto daļu.

Vērtējot šajās tiesību normās noteikto, Senāts ir norādījis, ka privatizācijas ierosinājuma atteikuma pamatojumam nepietiek tikai ar norādi uz kādu no pašvaldības funkcijām, bet īpašuma objekta nepieciešamība noteiktas pašvaldības funkcijas pildīšanai ir jāpamato ar konkrētiem apstākļiem un norādēm, kādā veidā objekts tiks izmantots. Turklāt šādai nepieciešamībai ir jābūt tagad vai vismaz paredzamā nākotnē esošai, nevis pamatotai ar varbūtību un iespējamiem plāniem kaut kad nākotnē (*sk. Senāta 2009.gada 11.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-210-2009 9.punktu*).

[3.2] Lietā pastāv strīds par to, vai Lēmumā ietvertais pamatojums ir atbilstošs konkrētiem apstākļiem un pietiekams, lai atteiktu nodot privatizācijai Objektu.

Atbildētāja atteikumu nodot Objektu privatizācijai pamatojusi ar likuma „Par pašvaldībām" 15.panta pirmās daļas 4.punktu, kas kā vienu no pašvaldības autonomajām funkcijām noteic iedzīvotāju izglītības (iedzīvotājiem noteikto tiesību nodrošināšana pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības iegūšanā; pirmsskolas un skolas vecuma bērnu nodrošināšana ar vietām mācību un audzināšanas iestādēs; organizatoriska un finansiāla palīdzība ārpusskolas mācību un audzināšanas iestādēm un izglītības atbalsta iestādēm u.c.) nodrošināšanu.

Secināms, ka pašvaldības domei, pieņemot lēmumu par pašvaldības īpašuma objekta nodošanu privatizācijai, ir jāizvērtē, vai šis īpašuma objekts ir nepieciešams valsts pārvaldes funkciju veikšanai vai komercdarbības veikšanai saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likumu. Tādējādi likumdevējs pašvaldībām ir piešķīris zināmu rīcības brīvību, lai tās izlemtu jautājumu par sava īpašuma objekta nodošanu privatizācijai. Tomēr šī rīcības brīvība ir ierobežota ar privatizācijas mērķi, ar valsts pārvaldes funkcijām un pašvaldības darbības iespējām komercdarbības jomā.

[3.3] Lēmumā atbildētāja atsaukusies uz Lēmuma Nr.5280 pielikuma 351.punktu, kur norādīts, ka Objektā paredzēts izveidot Rīgas pilsētas pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādi (*lietas 134.lapa*).

Lietā nav strīda, ka pirmsskolas izglītības iestādes izveidošana un tās darbības nodrošināšana var būt viens no veidiem, kādā pašvaldība pilda savas pastāvīgās funkcijas pašvaldības iedzīvotāju interesēs. Līdz ar to pirmskolas izglītības iestādes izveidošana Objektā vispārīgi var būt pamats, lai atteiktu tā privatizāciju.

Tomēr, kā norādījis Senāts, tas, ka pašvaldībai ir konkrēta autonoma funkcija, pats par sevi nav pietiekams administratīvā akta pamatojums (*sk. Senāta 2009.gada 14.jūlija lēmuma lietā Nr.SKA-370/2009 8.punktu*).

Tādējādi ir jāpārbauda, vai atbildētājas atteikums nodot Objektu privatizācijai nav formāls.

[3.4] Rīgas domes priekšsēdētājs 2008.gada 9.jūlijā izdevis rīkojumu Nr.422-r „Par darba grupu izveidošanu un pienākumu identificēt publisko funkciju izpildei nepieciešamos privatizācijai ierosinātos pašvaldības īpašumus" (turpmāk – Rīkojums) (*lietas 151.-153.lapa*).

Tiesa uzskata, lai arī atbildētāja izstrādājusi iekšēju dokumentu, nosakot kritērijus, kādi izvērtējami, lemjot par konkrēta objekta nodošanu privatizācijai, izskatāmajā gadījumā atbildētāja nav no tiem vadījusies. Tiesa to pamato ar tālāk minētajiem argumentiem.

[3.4.1] Atbildētāja Lēmumā nav atsaukusies uz konkrētiem nozares plānošanas dokumentiem (Rīkojuma 3.2.punkts). Tas būtu svarīgi, lai noteiktu izvirzītās prioritātes, izvirzīto mērķu sasniegšanas veidu, izmantojamos līdzekļus, izvirzīto mērķu īstenošanas termiņus un nepieciešamos līdzekļus to sasniegšanai. Uz minētajiem jautājumiem ir iespējams atbildēt, zinot faktisko situāciju (pirmsskolas vecuma bērnu skaits attiecībā pret esošo vietu skaitu pirmsskolas izglītības iestādēs) un paredzot situācijas attīstību nākotnē (esošā un paredzamā bērnu dzimstība attiecībā pret esošo vietu skaitu pirmsskolas izglītības iestādēs).

[3.4.2] Pieņemot Lēmumu, vērā ņemams tas (Rīkojuma 3.4.punkts), ka atbildētāja 1998.gada 20.februārī noslēgusi ar pieteicēju Nekustamā īpašuma nomas līgumu Nr.1.12.-6-98-19. Ar minēto līgumu Objekts nodots pieteicējas lietošanā privātās izglītības iestādes ierīkošanai. Objekts tiek izmantots atbilstoši līgumā paredzētajam mērķim.

Tiesas ieskatā apstāklis, ka pieteicējai Objekts tika izīrēts uz 25 gadu termiņu, norāda uz to, ka pašvaldībai Objekts nav nepieciešams tās funkciju īstenošanai pārskatāmā laika periodā. Līdz ar to apšaubāma ir šī Objekta nepieciešamība, beidzoties līguma termiņam 2023.gada 20.februārī.

No lietas materiāliem un atbildētāja paskaidrojumiem neizriet arī tas, ka pašvaldība plānotu lauzt ar pieteicēju noslēgto nomas līgumu tā iemesla dēļ, ka minētais Objekts būtu nepieciešams pašai pašvaldībai tās funkciju veikšanai.

[3.4.3] Lietas izskatīšanas laikā noskaidrots, ka ēka būvēta kā vispārējās izglītības iestāde – skola. Ir vispārzināms fakts, ka pirmsskolas izglītības iestāžu telpām ir izvirzītas īpašas prasības. Lēmumā nav izvērtēts Objekta faktiskais stāvoklis un tā piemērotība pirmsskolas izglītības iestādes ierīkošanai (Rīkojuma 3.6.punkts).

[3.4.4] Neskatoties uz to, ka pašreizējā brīdī atsevišķas Objekta telpas pieteicēja ir piemērojusi pirmsskolas izglītības iestādes vajadzībām, lai Objektu kopumā varētu izmantot atbildētājas norādītajam mērķim, būtu veicami attiecīgi priekšdarbi. Šādu priekšdarbu realizācija ir saistāma ar to veikšanas iespējamību un tam nepieciešamo finansējumu. Atbildētāja Lēmumā nav devusi vērtējumu šiem apstākļiem – nepieciešamo finansējumu

Objekta sakārtošanai, renovācijai, rekonstrukcijai vai būvniecībai (Rīkojuma 3.7.punkts).

[3.4.5] Atbildētāja Lēmumā nav vērtējusi nepieciešamo ieguldījumu samērojamību, pielāgojot Objektu pirmsskolas izglītības iestādes vajadzībām, ar ieguldījumiem, īstenojot alternatīvu risinājumu – iespējamību paplašināt jau esošās pirmsskolas izglītības iestādes vai jaunu pirmsskolas izglītības iestāžu būvniecību (Rīkojuma 3.8.punkts).

[3.5] Balstoties uz minēto, tiesa atzīst, ka Lēmuma pamatojums, ka Objekts nepieciešams pašvaldības funkcijas pildīšanai – pirmsskolas vecuma bērnu nodrošināšana ar vietām mācību iestādēs, ir formāls, jo nav plānota Objekta izmantošana šīs funkcijas pildīšanai. Līdz ar to nav tiesisku šķēršļu Objekta nodošanai privatizācijai.

[3.6] Likuma „Par valsts un pašvaldību īpašuma objektu privatizāciju" (turpmāk – Privatizācijas likums) 31.panta pirmā daļa noteic, ka jebkura fiziskā vai juridiskā persona ir tiesīga ierosināt jebkura tāda pašvaldības īpašuma objekta privatizāciju, uz kuru attiecināms šis likums.

Saskaņā ar Privatizācijas likuma 35.panta pirmās daļas 2.punktu tiesības uz privatizējamā pašvaldības īpašuma objekta pirmpirkumu (..) ir: (..) privatizējamā pašvaldības īpašuma objekta nomniekam, ja viņš nomā visu privatizējamo objektu ilgāk par vienu gadu un šis nomas līgums ir reģistrēts likumā paredzētajā kārtībā, ja nomniekam nav nomas maksas parādu un ja šā panta pirmās daļas 1.punktā minētās personas nav realizējušas savas pirmpirkuma tiesības.

Tātad, lai kādai personai atzītu pirmpirkuma tiesības uz privatizējamo pašvaldības īpašuma objektu, jāpastāv šādiem priekšnosacījumiem: 1) privatizējamā pašvaldības īpašuma objekta nomnieks nomā visu privatizējamo objektu ilgāk par vienu gadu; 2) nomas līgums ir reģistrēts likumā paredzētajā kārtībā; 3) nomniekam nav nomas maksas parādu.

Objekta nomas līgums noslēgts 1998.gada 20.novembrī, tātad uz 2006.gada 31.augustu, kad pieteicēja iesniedza pašvaldībai attiecīgā Objekta privatizācijas ierosinājumu (*lietas 26.lapa*), viņa pašvaldības īpašuma Objektu nomāja jau vairāk nekā 8 gadus.

Pieteicējas nomas tiesības ar 1998.gada 3.marta zemesgrāmatu tiesneša lēmumu nostiprinātas zemesgrāmatā (*lietas 20.lapa*).

Lietā nav pierādījumu un nav strīda, ka pieteicējai būtu nomas maksas parāds.

Secināms, ka pieteicēja atbilst Privatizācijas likumā izvirzītajiem kritērijiem un pieteicējai ir pirmpirkuma tiesības uz privatizācijas Objektu.

[3.7] Ievērojot Privatizācijas pabeigšanas likuma 6.panta otrajā daļā noteikto, atbildētājai uzliekams pienākums četru mēnešu laikā no sprieduma spēkā stāšanās brīža pieņemt lēmumu par strīdus Objekta nodošanu privatizācijai

[4] Par Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 8.oktobra spriedumu atbildētāja iesniedza apelācijas sūdzību.

[4.1] Lēmumā un Lēmuma Nr.5280 pielikuma 351.punktā ir konstatēta ne tikai formāla norāde uz konkrētas pašvaldības autonomās funkcijas veikšanas nepieciešamību, bet arī konkrēts mērķis, kādam nekustamā īpašuma objekts tiks izmantots pēc noslēgtā nomas līguma termiņa beigām – izveidojot nekustamā īpašuma objektā pirmsskolas izglītības iestādi, un veicamie pasākumi izvirzītā mērķa sasniegšanai – nepagarināt noslēgto nomas līgumu ar pieteicēju. Tikai atsakot šāda nekustamā īpašuma objekta privatizāciju un Rīgas pilsētas pašvaldībai paliekot vienīgajai tā īpašniecei, tiek saglabāti visi nepieciešamie tiesiskie instrumenti attiecīgā mērķa sasniegšanai un kontrolei šī mērķa izpildē. Tādējādi privatizācijas atteikums saskaņā ar Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 66.panta pirmās daļas 2.punktu ir piemērots attiecīgā mērķa sasniegšanai.

[4.2] Nepamatots ir tiesas apgalvojums, ka Lēmumā nav izvērtēti Rīkojuma 3.punktā noteiktie kritēriji.

[4.3] Saskaņā ar statistikas datiem no Latvijas izglītības informācijas sistēmas Rīgas Vidzemes priekšpilsētā rindā uz vietām pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādēs 2006.gadā gaidīja 1074 bērni, 2007.gadā 1301 bērni, bet 2008.gadā 2928 bērni, kuri bija sasnieguši 1,5 gadu vecumu. Fakts, ka šādu bērnu skaits Rīgas Vidzemes priekšpilsētā pieaug un pieaug arī gados jaunu iedzīvotāju migrācija uz Rīgu, kā arī iespējas deklarēt bērna dzīvesvietu Rīgā, deva pamatu prezumēt arī turpmāku bērnu skaita pieaugumu rindā uz vietām pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādēs.

[4.3] Rīgas pilsētas pašvaldība savā darbībā neaprobežojas tikai ar vērtējumu par konkrētā nekustamā īpašuma nepieciešamību valsts pārvaldes funkciju izpildei vai pašvaldības komercdarbības veikšanai konkrētajā brīdī, tai jāplāno sava darbība un jānosaka iedzīvotāju vajadzības arī perspektīvā. Turklāt tiesu praksē nav definēts termins „pārskatāms laika periods", nosakot tā maksimālo ierobežojumu gados. Tā kā Rīgas pilsētas pašvaldības attīstības stratēģiskie mērķi ir izstrādāti līdz 2025.gadam, tad noslēgtā nomas līguma beigu termiņš ir pārskatāms laika periods.

[4.4] Pašreiz ēkā ir ierīkotas telpas privātās skolas „Klasika" pirmsskolas izglītības iestādei, kas norāda uz faktu, ka ēku ir iespējams piemērot pirmsskolas izglītības iestādes vajadzībām.

[4.5] Tā kā izvirzīto mērķi – pirmsskolas izglītības iestādes izveidi Objektā – varēs īstenot pēc spēkā esošā nomas līguma termiņa beigām, tad, ievērojot ekonomiskos procesus valstī, telpu pielāgošanai nepieciešamā finansējuma plānošana pašreiz neatspoguļotu patieso situāciju, kāda tā būtu uz nomas līguma izbeigšanās brīdi.

[4.6] Rīgas Vidzemes priekšpilsētā Objekta apkaimē nav nevienas pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādes, bet tuvākās pašvaldības izglītības iestādes atrodas salīdzinoši tālu. Turklāt minētajā apkaimē neatrodas neviens Rīgas pilsētas pašvaldībai piederošs neapbūvēts zemesgabals, kurā būtu iespējams veikt jaunas pirmsskolas izglītības iestādes būvniecību. Tādējādi nav iespējams piemērot alternatīvu risinājumu pirmsskolas izglītības iestādes izveidei minētajā apkaimē.

[4.7] Tikai tāpēc, ka persona atbilst Privatizācijas likuma 35.panta pirmās daļas 2.punktā noteiktajam pašvaldības īpašuma privatizācijas subjekta statusam, šī persona vēl nav atzīstama par pirmpirkuma tiesīgo personu, un minētā tiesību norma neparedz pašvaldības obligātu pienākumu akceptēt potenciālās pirmpirkuma tiesīgās personas iesniegto privatizācijas ierosinājumu un pieņemt lēmumu par nekustamā īpašuma objekta nodošanu privatizācijai.

[4.8] Tiesas uzdevums ir kontrolēt iestādes izdotā administratīvā akta tiesiskumu, taču tiesa nevar iestādes vietā pieņemt administratīvo aktu, jo administratīvā akta satura noteikšana ar tiesas spriedumu atzīstama par izņēmumu.

[5] Pieteicējas paskaidrojumā par apelācijas sūdzību norādīti šādi apsvērumi.

[5.1] Lēmumā Objekta nepieciešamība valsts pārvaldes funkciju veikšanai pēc būtības netika vērtēta, bet šis izvērtējums tika izdarīts Lēmumā Nr.5280.

Lēmuma Nr.5280 pamatojumā nav norādīti un izvērtēti konkrēti apstākļi, kuri pamato nepieciešamību izmantot Objektu Rīgas pilsētas pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādes izveidei un nav norādīts ieplānotās Rīgas pilsētas pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādes izveides termiņš.

[5.2] Lēmuma Nr.5280 pieņemšanas laikā pašvaldībā vispār nav pastāvējuši plānošanas dokumenti izglītības, sporta un jaunatnes nozarē, tādēļ arī nebija iespējams uz tiem atsaukties Lēmuma Nr.5280 pamatojuma daļā.

[5.3] Pašreizējai situācijai attiecībā uz pašvaldības iespējām apmierināt pieprasījumu par vietām pirmsskolas izglītības iestādēs kā lietas faktiskajam apstāklim nav būtiskas nozīmes, jo jāvērtē nevis pašreizējais pieprasījums un pašvaldības iespējas to apmierināt, bet gan pieprasījums, kas būs pēc 2023.gada 20.febrbuāra, jo tikai tas varēs ietekmēt to resursu apjomu, kuri pašvaldībai būs nepieciešami pieprasījuma apmierināšanai.

[5.4] Lēmumā Nr.5280 par ieplānotās pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādes izveidošanas laiku vispār nekas nav teikts. Objekta izmantošanas nepieciešamība nevar tikt pamatota ar varbūtību un iespējamiem plāniem kaut kad nākotnē.

[5.5] Privatizācijas atteikuma iemesls patiesībā bija nevis konkrēta nepieciešamība Objektā veidot pašvaldības pirmskolas izglītības iestādi, bet gan pašvaldības vēlme nodrošināt kontroli pār Objekta izmantošanu izglītības nozarē tās plašākā izpratnē, kas arī ir iespējams, saglabājot pašvaldības īpašuma tiesības un esošo nomas līgumu ar pieteicēju.

[5.6] Tā kā pašvaldība nebija vērtējusi finanšu resursu pietiekamību pirmskolas izglītības iestādes izveidei un uzturēšanai, ir pamats secināt, ka tai nav reālu plānu strīdus objektā veidot pirmsskolas izglītības iestādi un šāda norāde Lēmumā Nr.5280 ir formāla, vai, labākajā gadījumā, pamatota ar varbūtību, ka nepieciešamie finanšu resursi pašvaldībai būs.

[5.7] Pieteicēja pirmsskolas izglītības iestādes vajadzībām izmanto Objekta nelielu telpu daļu (15 %) tikai pirmajā stāvā, kuras izdevās pielāgot

šādam mērķim. No minētā nekādi neizriet, ka pārējā Objekta daļa būtu piemērota pirmsskolas izglītības iestādes darbībai.

[5.8] Pašvaldība, pieņemot Lēmumu Nr.5280, nav vadījusies no Rīkojuma 3.2., 3.4., 3.6. un 3.7.punktos paredzētajiem kritērijiem pašvaldības īpašuma objektu nepieciešamības izvērtējumam valsts pārvaldes funkciju veikšanai.

[5.9] Atzīstot par nepamatotu pašvaldības lēmumu par Objekta nepieciešamību pašvaldības funkciju veikšanai, tiesai nav jāpārbauda, vai iestādei ir iespējams sniegt citu pamatojumu objekta nepieciešamībai valsts pārvaldes funkciju veikšanai, bet pašvaldībai ir jāuzliek pienākums izdot administratīvo aktu par Objekta nodošanu privatizācijai.

[6] Tiesas sēdē atbildētājas pārstāvis uzturēja apelācijas sūdzību, pamatojoties uz tajā norādītajiem argumentiem.

Pieteicējas pārstāvis apelācijas sūdzību neatzina, uzturēja pieteikumu.

Motīvu daļa

[7] Pārbaudījusi lietas materiālus un noklausījusies procesa dalībnieku paskaidrojumus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka atbildētājas apelācijas sūdzība ir pamatota, bet pieteikums ir noraidāms.

[8] Lēmums pamatots ar Privatizācijas pabeigšanas likuma 6.panta trešo un sesto daļu.

Privatizācijas pabeigšanas likuma 6.panta trešā daļa noteic, ka pašvaldības dome, lemjot par pašvaldības īpašuma objekta, kā arī apbūvēta un neapbūvēta zemesgabala nodošanu privatizācijai, izvērtē, vai attiecīgais objekts vai zemesgabals ir nepieciešams valsts pārvaldes funkciju vai valsts vai pašvaldības komercdarbības veikšanai saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likumu. Likuma 6.panta sestā daļa savukārt noteic, ka tikai pašvaldības dome var pieņemt lēmumu par atteikumu nodot privatizācijai pašvaldības īpašuma objektu, kā arī pašvaldībai piederošu apbūvētu un neapbūvētu zemesgabalu un ka lēmumā par atteikumu nodot privatizācijai pašvaldības īpašuma objektu, kā arī apbūvētu un neapbūvētu zemesgabalu norādāms, kuras valsts pārvaldes funkcijas veikšanai vai kādas komercdarbības veikšanai attiecīgais objekts vai zemesgabals nepieciešams.

Jautājums, vai konkrētais īpašums ir nepieciešams funkciju īstenošanai, ir vienīgi valsts vai pašvaldības ekskluzīvā kompetencē, tiesa šā jautājuma izšķiršanā pēc būtības iejaukties nevar. Tomēr iestādei atbilstoši Privatizācijas pabeigšanas likuma 6.panta sestajai daļai ir jāpamato šī nepieciešamība. Senāts atzinis, ka īpašuma objekta nepieciešamība noteiktas pašvaldības funkcijas pildīšanai ir jāpamato ar konkrētiem apstākļiem un norādēm, kādā veidā objekts tiks izmantots. Turklāt šādai nepieciešamībai ir jābūt tagad vai vismaz paredzamā nākotnē esošai, nevis pamatotai ar varbūtību un iespējamiem plāniem kaut kad nākotnē (*sk., piemēram, Senāta 2009.gada 11.jūnija spriedumu lietā Nr.SKA-210/2009, 2011.gada 17.februāra*

spriedumu lietā Nr.SKA-51/2011). Tas nozīmē, ka iestāde nevar formāli atsaukties uz kādu funkciju, lai tikai īpašumu paturētu sev, bez patiesas nepieciešamības pēc tā. Savukārt, ja šāda vajadzība ir saskatāma un izmantošana arī plānota, tiesai nav kompetences koriģēt iestādes izvēli, citiem vārdiem, vērtēt, vai šāda izvēle ir lietderīga un iestādes vietā izlemt šo jautājumu (*sk. 2011.gada 17.februāra spriedumu lietā Nr.SKA-51/2011*).

Tātad, izskatot prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesai ir jāpārbauda, vai pastāv priekšnoteikumi šāda akta izdošanai. No Privatizācijas pabeigšanas likuma 6.panta secināms, ka viens no šķēršļiem, lai pieņemtu lēmumu par privatizācijas ierosinājuma apmierināšanu un pašvaldības īpašuma objekta nodošanu privatizācijai, ir pašvaldības lēmums par to, ka attiecīgais objekts ir nepieciešams valsts pārvaldes funkciju veikšanai. Vai konkrētais Objekts ir nepieciešams pašvaldības funkciju īstenošanai, ir pašvaldības rīcības brīvībā ietilpstošs jautājums. Tiesa šajā sakarā var pārbaudīt vienīgi to, vai pašvaldība nav pieļāvusi kļūdas savas rīcības brīvības izmantošanā.

[9] Konkrētajā gadījumā atbildētāja atteikumu nodot Objektu privatizācijai pamatojusi ar likuma „Par pašvaldībām" 15.panta pirmās daļas 4.punktu. Minētā tiesību norma kā vienu no pašvaldības autonomajām funkcijām noteic iedzīvotāju izglītības (iedzīvotājiem noteikto tiesību nodrošināšana pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības iegūšanā; pirmsskolas un skolas vecuma bērnu nodrošināšana ar vietām mācību un audzināšanas iestādēs; organizatoriska un finansiāla palīdzība ārpusskolas mācību un audzināšanas iestādēm un izglītības atbalsta iestādēm u.c.) nodrošināšana.

Tātad Lēmumā ir norādīts, kuras valsts pārvaldes funkcijas veikšanai ir nepieciešamas Objekts. Tādējādi ir pārbaudāms, kā ir pamatota vajadzība pēc strīdus Objekta minētās funkcijas īstenošanai un kā ir plānota Objekta izmantošanu.

[10] Administratīvā apgabaltiesa konstatē turpmāk minētos apstākļus.

[10.1] Saskaņā ar ierakstu zemesgrāmatā strīdus nekustamā īpašuma, kas sastāv no zemes gabala 4290 kvm, divstāvu skolas ēkas un divām palīgceltnēm, īpašniece ir Rīgas pilsētas pašvaldība. Savukārt pieteicējai zemesgrāmatā nostiprinātas nomas tiesības uz ēku līdz 2023.gada 20.februārim (*lietas 20.lapa*).

[10.2] Rīgas domes priekšsēdētājs 2008.gada 9.jūlijā izdevis Rīkojumu (*lietas 151.-153.lapa*).

Rīkojuma 2.punkts noteic, ka šī rīkojuma pielikumā minēto darba grupu darbības mērķis (pamatuzdevums) atbilstoši to kompetenču sadalījumam ir stratēģisku, visām Rīgas pilsētas pašvaldības iestādēm un struktūrvienībām saistošu, Rīgas domē apstiprināmu plānošanas dokumentu izstrāde par valsts pārvaldes funkciju vai arī valsts vai pašvaldības komercdarbības veikšanai nepieciešamajiem pašvaldības īpašumiem. Atbilstoši Rīkojuma 3.punktam

Rīkojuma 2.punktā minētā mērķa sasniegšanai darba grupām veikt rīkojuma pielikumā minēto pašvaldības īpašumu izvērtējumu, ņemot vērā:

3.1. pašvaldības īpašuma lietošanas mērķi saskaņā ar spēkā esošo pilsētas teritorijas plānojumu;

3.2. konkrētās pašvaldības nozares plānošanas dokumentus;

3.3. ēku (būvju) un zemesgabalu īpašuma tiesības;

3.4. noslēgtos nomas līgumus un nomas termiņus;

3.5. saskaņā ar līgumu un likumu nomniekam atlīdzināmos izdevumus;

3.6. pašvaldības īpašuma faktisko stāvokli un tā piemērotību attiecīgu pašvaldības funkciju realizācijai;

3.7. nepieciešamo finansējumu pašvaldības īpašuma sakārtošanai, renovācijai, rekonstrukcijai vai būvniecībai;

3.8. nepieciešamo ieguldījumu samērojamību ar ieguldījumiem, īstenojot alternatīvu risinājumu;

3.9. pašvaldības īpašuma apgrūtinājumus, atrašanos kopīpašumā ar privātpersonu;

3.10. komercdarbības nozares saistību ar pašvaldības pienākumu veikt konkrētas valsts pārvaldes funkcijas saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma 87.panta trešo daļu un 88.pantu;

3.11. pašvaldības īpašuma nepieciešamību attiecīgās komercdarbības veikšanai, ja šo īpašumu paredzēts izmantot valsts vai pašvaldības komercdarbības veikšanai.

Rīkojuma 4.punkts paredz, ka šī rīkojuma 2.punktā minētajos dokumentos pie konkrētā valsts pārvaldes funkciju (..) veikšanai nepieciešamā pašvaldības īpašuma norādīt:

4.1. konkrētu ārējā normatīvajā aktā iekļauto normu, kurā paredzēts pienākums veikta attiecīgu valsts pārvaldes funkciju (..);

4.2. esošo pašvaldības īpašuma izmantojumu atbilstoši faktiskajai situācijai;

4.3. plānoto pašvaldības īpašuma faktisko izmantojumu un attiecīgus termiņus.

[10.3] Lēmumā Nr.5280 norādīts, ka, cita starpā ņemot vērā Rīgas pilsētas pašvaldības īpašumu pārvaldības pilnveidošanas un attīstības stratēģijas (apstiprināta ar Rīgas domes 2008.gada 11.marta lēmumu Nr.3458) piektajā sadaļā noteikto pienākumu izstrādāt nozaru ilgtermiņa stratēģiskos attīstības plānus Rīgas pilsētas pašvaldības īpašumu pārvaldībai, Rīgas dome nolemj: apstiprināt valsts pārvaldes funkciju veikšanai izglītības, jaunatnes un sporta nozarē nepieciešamo Rīgas pilsētas pašvaldības nekustamo īpašumu sarakstu; noteikt, ka jebkurai turpmākai rīcībai ar šo lēmumu apstiprinātajā sarakstā minētajiem nekustamajiem īpašumiem jāatbilst tajā norādītajai plānotajai (perspektīvajai) izmantošanai atbilstoši valsts pārvaldes funkciju izpildei, kā arī spēkā esošajam Rīgas teritorijas plānojumam (..).

Lēmuma pielikuma 351.punktā ir iekļauts Objekts, kuru izmanto pieteicēja privātajai skolai. Kā plānotā (perspektīvā) izmantošana atbilstoši valsts pārvaldes funkcijām ir paredzēta pirmsskolas izglītības iestādes izveide. Kā papildu pasākumi, kas nodrošinās perspektīvo izmantošanu, ir norādīti

„nepagarināt nomas līgumu (termiņš 20.02.2023.) ar SIA „ANT" un nodrošināt izglītības iestādes izveidi".

[10.4] Rīgas domes Izglītības, jaunatnes un sporta departaments jau 2007.gada 10.oktobra vēstulē Nr.2.1-14/DIJ07719-dv informējis Rīgas domes Īpašuma departamentu (*lietas 154.lapa*), ka Objekts ir jāsaglabā pašvaldības īpašumā tā atrašanās vietas dēļ, jo tuvākās pašvaldības pirmsskolas un skolas atrodas salīdzinoši tālu (piemēram, vispārizglītojošās skolas – Ropažu ielā 34, Mēness ielā 8, Miera ielā 62). Pieprasījums pēc vietām pirmsskolas izglītības programmās Vidzemes priekšpilsētā būtiski pārsniedz pašvaldības pirmsskolas izglītības iestāžu iespējas. Līdz ar to privātā izglītības iestāde daļēji risina arī pašvaldības uzdevumus izglītības pieejamības nodrošināšanā. Gadījumā, ja privātskola „Klasika" pārtrauc savu darbību, pašvaldībai būtu iespēja dibināt izglītības iestādi jau salīdzinoši atbilstošās telpās.

[11] No [10] minētā secināms, ka Lēmuma Nr.5280, uz kuru ir atsauce Lēmumā, pielikuma 351.punktā ir ne tikai formāla norāde uz konkrētas pašvaldības autonomās funkcijas veikšanas nepieciešamību, bet arī konkrēts mērķis, kādam nekustamā īpašuma Objekts tiks izmantots pēc noslēgtā nomas līguma termiņa beigām – izveidojot nekustamā īpašuma Objektā pirmsskolas izglītības iestādi, un veicamie pasākumi izvirzītā mērķa sasniegšanai – nepagarināt noslēgto nomas līgumu ar pieteicēju.

Atbildētājs vajadzību saglabāt Objektu pašvaldības īpašumā pamato ar tā atrašanās vietu, proti, ka Vidzemes priekšpilsētā šajā rajonā tuvākās pirmsskolas iestādes un skolas atrodas salīdzinoši tālu [10.4]. Uz minēto apstākli norādīja arī atbildētājas pārstāvis, sniedzot paskaidrojumus tiesas sēdē, papildus norādot, ka apbūves blīvums Teikas apkaimē nepieļauj jaunu izglītības iestāžu būvi, kā arī pašvaldības īpašumā nav brīvu zemes gabalu šādai būvniecībai.

Atbildētāja arī norāda, ka pieteicējas iznomātais Objekts kā privātā izglītības iestāde daļēji risina arī pašvaldības uzdevumu izglītības pieejamības nodrošināšanā. Ja objekts kļūs par privātīpašumu, pašvaldībai nebūs iespējams ietekmēt tā izmantošanu.

Atbildētāja ir ņēmusi vērā arī apstākli, ka pieteicējas nomas līguma termiņš beidzas 2023.gadā, proti, atbildētāja Objektu ir plānojusi izmantot pirmsskolas izglītības iestādes vajadzībām pēc nomas līguma darbības beigām.

Administratīvā apgabaltiesa atzīst atbildētājas norādīto pamatojumu, kāpēc konkrētais Objekts nepieciešams konkrētās pašvaldības funkcijas īstenošanai, par pietiekamu, lai atteiktu Objekta privatizāciju.

[12] Par pieteicējas argumentu, ka nomas līguma termiņam ir būtiska nozīme, izvērtējot Objekta nepieciešamību valsts pārvaldes funkciju veikšanai, Administratīvā apgabaltiesa norāda, ka šajā gadījumā it īpaši jāņem vērā, ka pieteicējas nomātā Objekta lietošanas mērķis atbilst īpašuma lietošanas mērķim – iedzīvotāju izglītības vajadzībām. Tieši autonomās funkcijas – gādāt par iedzīvotāju izglītību – īstenošanai atbildētāja ir nolēmusi saglabāt savā īpašumā Objektu.

Par pieteicējas argumentu, ka Lēmuma Nr.5280 pieņemšanas laikā pašvaldībā vispār nav pastāvējuši plānošanas dokumenti izglītības, sporta un jaunatnes nozarē, Administratīvā apgabaltiesa norāda, ka atbildētāja apelācijas sūdzībā ir atsaukusies uz Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģiju līdz 2025.gadam (apstiprināta ar Rīgas domes 2005.gada 15.novembra lēmumu Nr.584) un Rīgas pilsētas pašvaldības īpašuma pārvaldības pilnveidošanas un attīstības stratēģiju (apstiprināta ar Rīgas domes 2008.gada 11.marta lēmumu Nr.3458). Ievērojot minētajos ilgtermiņa attīstības stratēģijas plānošanas dokumentos izvirzītos mērķus, Lēmumā Nr.5280 tika apstiprināts valsts pārvaldes funkciju veikšanai izglītības, jaunatnes un sporta nozarē nepieciešamo nekustamo īpašumu saraksts, tajā iekļaujot arī Objektu, jo konkrētā Objekta fiziskās īpašības atbilst Rīgas pašvaldības izvirzītajam mērķim. Minētais plānošanas dokuments ir pietiekams pamats, lai ierobežotu pieteicējas interesi iegūt īpašumā Objektu. Turklāt Administratīvās apgabaltiesas ieskatā Lēmuma atbilstība arī pieteicējas interesēm nav būtiska.

[13] Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa ir nepareizi izvērtējusi lietas apstākļus, tāpēc tās spriedums nav pamatots.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307.pantu un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt SIA „ANT” pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Rīgas pilsētas domei izdot labvēlīgu administratīvo aktu par zemesgabala ar apbūvi */adrese/* nodošanu privatizācijai.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja	*(paraksts)*	L.Slica
Tiesneses	*(paraksts)*	Dz.Amerika
	(paraksts)	L.Vīnkalna

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās apgabaltiesas tiesnese L.Slica
Rīgā, 25.05.2011.